

EUROPOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS ĮGYVENDINIMAS LIETUVOJE EQF IN LT

projekto Nr. 101051327

NAUJIENLAIŠKIS, 2023 m. Nr. 3

Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų susiejimo peržiūra

Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara ir Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara nacionalinė ataskaita buvo peržiūreta ir atnaujinta 2021-2023 m. įgyvendinant Erasmus+ programos projektą „Europos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimas Lietuvoje“ (EQF in LT, projekto numeris: 101051327).

ES Tarybos ir Parlamento rekomendacijose dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros (2008 m., 2017 m.) ES šalys narės kviečiamos susieti savo nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS) su Europos kvalifikacijų sandara (EKS) ir reguliariai peržiūrėti NKS ir EKS susiejimą. NKS ir EKS susiejimas yra procesas, kurio rezultatas – nustatyti ryšiai tarp nacionalinių kvalifikacijų lygių ir EKS lygių. Taip nustatoma ir argumentuojama atitikties tarp nacionalinės kvalifikacijų sandaros ir sistemos bei aštuonių EKS lygių. EKS veikia kaip bendra atskaitos sistema ir sukuria mechanizmus, kurie palengvintų visų lygių kvalifikacijų, apimančių bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą ir aukštąjį mokslą, tarptautinį pripažinimą, tuo padidinant asmenų teritorinį ir profesinį judumą. [Pirmoji LTKS ir EKS susiejimo ataskaita buvo parengta ir pristatyta 2012 m.](#)

Atnaujintoje ataskaitoje pristatoma Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) diegimo patirtis bei susiję švietimo sistemos pokyčiai po 2012 m., kai buvo parengta ir pristatyta pirmoji susiejimo ataskaita.

Ataskaita apima visas švietimo grandis – bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą ir studijas, taip pat aptariami veikiantys neformaliojo mokymosi ir savišvietos pripažinimo mechanizmai. Ypatingas dėmesys skiriamas ugdymo, mokymo ir studijų rezultatų paradigmos diegimui bei kvalifikacijų formavimo ir suteikimo kokybės užtikrinimo instrumentų plėtrai.

Joje pateikiami peržiūrėti atsakymai į 10 NKS ir EKS susiejimo kriterijų (pav. 1), taip pat identifikuojami su

LTKS diegimu susiję iššūkiai bei pristatomi LTKS plėtros planai artimiausiais metais. Atskiras skyrius skirtas LTKS atitikčiai Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandarai (EAME-KS) pristatyti.

Pav. 1. LTKS ir EKS susiejimo kriterijai

Ataskaitą sudaro šie skyriai:

- pirmajame skyriuje apžvelgiamas LTKS ir EKS susiejimo ataskaitos kontekstas ir jos tikslai;
- antrasis skyrius skirtas pristatyti LTKS kūrimo prielaidas ir kūrimo procesą iki 2012 m., vėlesnius reglamentavimo pokyčius, taip pat LTKS struktūrą ir jai priskiriamas kvalifikacijas, taikymo sritis, institucijas ir socialinius dalininkus, dalyvaujančius įgyvendinant LTKS;
- trečiajame skyriuje pristatomos Lietuvoje teikiamos kvalifikacijos ir jų formavimo principai bei procedūros;
- ketvirtajame skyriuje apžvelgiami bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo pokyčiai po 2012 m. Lietuvos kvalifikacijų sandaros diegimo kontekste;
- penktajame skyriuje apžvelgiamas EKS bei LTKS susiejimo procesas ir parodyta, kaip Lietuvos

- kvalifikacijų sistema tenkina EKS patarėjų grupės suformuluotus 10 susiejimo kriterijų ir procedūrų;
- šeštajame skyriuje parodyta, kaip Lietuvos aukštasis mokslas tenkina Bolonijos proceso darbo grupės nustatytus verifikavimo ir proceso kriterijus;
- septintajame skyriuje supažindinama su LTKS ir EKS susiejimo ataskaitos atnaujinimo metu identifikuotais iššūkiais ir numatomomis Lietuvos kvalifikacijų sandaros plėtros iniciatyvomis.

Rengiant ataskaitą dalyvavo bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštojo mokslo sektoriams ir socialiniams partneriams atstovaujantys ekspertai. Ataskaitos radiniai pristatyti konsultaciniuose renginiuose ir konferencijoje „[Lietuvos kvalifikacijų sandara veiksmingesnei Lietuvos švietimo ir kvalifikacijų sistemai](#)“.

Ataskaitos pagrindiniai radiniai:

- Patvirtinta atitiktis tarp 1-8 LTKS ir EKS lygių ir LTKS 6, 7 ir 8 lygių susiejimas atitinkamai su EAME-KS pirmąja, antrąja ir trečiąja pakopomis.
- Kaip ir rekomenduojama EKS rekomendacijoje, daugumoje kvalifikacijos įgijimą liudijančių dokumentų nurodomi LTKS ir EKS lygiai. LTKS ir EKS lygiai taip pat nurodomi prie kvalifikacijų informacijos Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre.
- Lietuvos profesinio mokymo ir aukštojo mokslo srityse pasiektas didelis proveržis diegiant mokymosi rezultatų paradigmą. Profesinio mokymo sistemoje tam pasitarnavo profesinių standartų sistemos sukūrimas ir įgyvendinimas bei profesinio mokymo turinio modularizacija, o aukštajame moksle studijų rezultatų sampratos diegimą paskatino nacionaliniai (studijų kryptių aprašų sistema) ir Europos aukštojo mokslo erdvės kūrimo procesai (Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatai ir ypač Dublino aprašų įgyvendinimas, perėjimas prie ECTS kreditų aukštajame moksle).
- Bendrojo ugdymo rezultatų susiejimas su LTKS, perėjus prie kompetencijomis grindžiamo mokymo turinio, tapo skaidresniu. Pradinio ugdymo programos rezultatai siejami su 1-uoju kvalifikacijų lygiu, pagrindinio ugdymo programos rezultatai – su 3-uoju kvalifikacijų lygiu, vidurinio ugdymo programos – su 4-uoju kvalifikacijų lygiu.
- Aukštajame moksle kokybės užtikrinimas paremtas Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis (ESG). Profesinio mokymo sistemoje palyginti neseniai įdiegtas sistemingas kokybės užtikrinimo modelis, apimantis profesinio mokymo įstaigų pasirinktas vidines profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemas, išorinį įvertinimą ir (arba) akreditavimą, grindžiamus Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos (EQAVET) nuostatomis. Periodiškai, atsižvelgus į profesinio mokymo kokybės stebėsenos rodiklius, numatoma atlikti išorinį profesinio mokymo teikėjų veiklos vertinimą. Kadangi ši patirtis palyginti nauja, būtina toliau stiprinti šį modelį, didinant jo poveikį profesinio mokymo teikėjų veiklos efektyvumui ir suteikiamų kvalifikacijų kokybei.
- Ataskaita atskleidė, kad nors teisės aktai numato kompetencijų ir mokymosi (studijų) rezultatų pripažinimo galimybes tiek profesinio mokymo, tiek aukštojo mokslo sektoriuose, sukurti ir įdiegti instituciniai kompetencijų pripažinimo mechanizmai, būtina plėtoti neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytų pasiekimų vertinimo sistemos prieinamumą tiek Lietuvos piliečiams, tiek atvykusiems į Lietuvą dirbti ir mokytis.
- Identifikuotos sritys, kuriose rekomenduotina imtis veiksmų stiprinant LTKS poveikį, tarp jų: užtikrinti lengvesnį perėjimą tarp to paties ir skirtingų LTKS lygių švietimo programų, siekti įvairioms kvalifikacijoms atviresnės ir dinamiškesnės kvalifikacijų sistemos, skatinti LTKS 5 lygio kvalifikacijų atsiradimą ir jų suteikimą įvairiais būdais, plėtoti individualių paskyrų sistemą ir integruoti per ją teikiamą mokymą į LTKS, aktyviau vykdyti EKS ir LTKS viešinimo iniciatyvas, periodiškai atlikti LTKS pokyčių ir poveikio nacionalinei švietimo sistemai vertinimą.

Lietuvos kvalifikacijų sandaros susiejimo su Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandara ir Europos aukštojo mokslo erdvės kvalifikacijų sandara nacionalinė ataskaita ir kita susijusi informacija: www.ltk.lt

Aktualūs renginiai

Konferencija „Lietuvos kvalifikacijų sandara veiksmingesnei Lietuvos švietimo ir kvalifikacijų sistemai“

2023 m. lapkričio 20 d. Vilniuje įvyko hibridiniu būdu organizuota konferencija „Lietuvos kvalifikacijų sandara veiksmingesnei Lietuvos švietimo ir kvalifikacijų sistemai“. Konferencijoje gyvai ir nuotoliniu būdu dalyvavo arti 130 dalyvių. Konferenciją organizavo Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (KPMPC), įgyvendindamas Erasmus+ programos projektą „Europos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimas Lietuvoje“ (EQF in LT) (projekto numeris 101051327).

Konferencija buvo skirta apžvelgti Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) įgyvendinimo skirtinguose švietimo sektoriuose situaciją, iššūkius ir perspektyvas bei pristatyti Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandarų (EKS) susiejimo patirtį ir rezultatus.

Įvairių šalių nacionalinių kvalifikacijų sandarų patirtį bei savo įžvalgas dėl kvalifikacijų ir kvalifikacijų sandarų ateities dirbtinio intelekto amžiuje pristatė prof. Joachim James Calleja, Maltos menų, mokslo ir technologijų koledžo (MCAST) direktorius, Europos profesinio rengimo forumo (EFVET) prezidentas.

Atskira sesija skirta Lietuvos kvalifikacijų sandaros diegimo skirtingose švietimo grandyse, bendrajame ugdyme, profesiniame mokyme ir aukštajame moksle, patirties aptarimui.

Panelinėje diskusijoje švietimo, užimtumo politikos, darbdavių atstovai diskutavo apie Lietuvos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimo iššūkius ir perspektyvas. Akcentuota poreikis tvariam kvalifikacijų sistemos vystymui, numatant konkrečius taikinius ir adekvačius tikslus skirtingiems švietimo sektoriams, į kvalifikacijų sandarą įtraukti įvairesnes ir praeityje teiktas kvalifikacijas. Panelės dalyviai diskusijoje akcentavo švietimo bei verslo pasitikėjimo ir tarpusavio bendradarbiavimo, kuriant ir atnaujinant profesinius standartus, studijų ir mokymo programas, švietėjiškos veiklos darbdaviams, viešinimo ir aiškaus komunikavimo svarbą LTKS sistemos įgyvendinime.

[Konferencijos pranešimai](#)

Tarptautinėje konferencijoje Vilniuje diskutuota apie Europos žaliojo kurso, skaitmenizacijos ir dirbtinio intelekto keliamus iššūkius

2023 m. lapkričio 21 d. Vilniuje vyko tarptautinė konferencija „Įgūdžiai Lietuvoje: ateities darbo rinkai ir pilietiškumui“, skirta aptarti, kokių bendrųjų ir profesinių įgūdžių reikės sparčiai modernėjančiame pasaulyje – skaitmeniniame ir dirbtinio intelekto amžiuje: kaip tai paveiks ateities darbo rinką ir kodėl siekiant sėkmingos ilgalaikės karjeros svarbu mokytis visą gyvenimą, kokius iššūkius tai kelia profesiniam mokymui ir kaip švietimo, viešojo ir privataus sektorių atstovai galėtų efektyviau bendradarbiauti jį plėtojant. Konferencijos dalyviai – įvairių sektorių ekspertai, pedagogai, švietimo įstaigų vadovai, verslo ir kitų suinteresuotų šalių atstovai iš Lietuvos ir kitų šalių – diskutavo, kokie gebėjimai reikalingi norint klestėti besikeičiančioje darbo rinkoje, kaip mokymasis visą gyvenimą padeda sėkmingai karjerai ir skatina pilietiškumą bei sąmoningumą, taip pat nagrinėjo, kaip efektyvesnis socialinių partnerių – švietimo, viešojo ir privataus sektorių – bendradarbiavimas gali padėti didinti profesinio mokymo atitiktį darbo rinkos poreikiams, geriau prognozuoti, kokių įgūdžių prireiks ateityje bei identifikuoti geriausius būdus skatinti mokymąsi visą gyvenimą skaitmeninio ir dirbtinio intelekto eroje.

Pabrėžę įvairiais būdais, taip pat ir savarankiškai įgytų naujų įgūdžių ir kompetencijų pripažinimą, konferencijos dalyviai diskusijose ypač akcentavo mokymo įstaigų ir įmonių bendradarbiavimą, kurio dėka galima greitai atnaujinti mokymo programas, kad jos atitiktų darbdavių poreikius. Kalbėdami apie tai, kaip paruošti darbo rinkos poreikius atitinkančius specialistus, jie akcentavo mokymo pameistrystės būdu plėtros svarbą.

[Daugiau informacijos](#)

Konferencijos įrašas:

https://www.youtube.com/live/RZGwa_8t8Dg?si=HRFOLiOKXvKjBlvD

Mikrokredencialai darbo rinkos mokymui: pridėtinė vertė vartotojams

Naujausia Europos profesinio mokymo plėtros centro (Cedefop) parengta publikacija "Microcredentials for labour market education and training: the added value for end users" skirta mikrokredencialų diegimo praktikai. Mikrokredencialas apibrėžiamas kaip įrašas apie mokymosi rezultatus, kuriuos besimokantis asmuo pasiekė baigęs nedidelės apimties mokymosi kursus. Jie susilaukia vis daugiau politinio dėmesio ir yra pozicionuojami kaip priemonė švietimo pasiūlai geriau reaguoti į įvairius poreikius ir kontekstinius pokyčius bei pasiūlyti labiau prieinamus kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo kursus. Jie gali būti siūlomi tiek formaliojo švietimo teikėjų, tiek tarptautinių ar privačių įmonių kaip sertifikatai, skirti darbuotojų profesiniam tobulėjimui (pvz., Microsoft, Cisco, sertifikatai, tarptautiniai sertifikatai suvirinimo specialistams).

Publikacijoje nagrinėjama, kokia mikrokredencialų pridėtinė vertė, kokiomis priemonėmis galima didinti pasitikėjimą jais, kaip skatinti, kad visuomenė jais daugiau naudotųsi. Publikacijoje akcentuojama, kad siekiant didinti pasitikėjimą mikrokredencialais, būtina investuoti į jų informacijos palyginamumą, kokybės užtikrinimą, vertinimo kokybę, informavimą ir konsultavimą apie mikrokredencialų teikiamą darbo rinkos ir socialinę naudą, naudojimąsi gebėjimų prognozavimo informacija, kuriant mikrokredencialus, mikrokredencialų teikėjų patikimumą ir reputaciją.

Cedefop (2023). Microcredentials for labour market education and training: the added value for end users. Luxembourg: Publications Office. Cedefop research paper.

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/141643>

Nacionalinių ir regioninių kvalifikacijų sandarų inventoriūs

Publikacijoje pristatomos ekspertinės įžvalgos apie nacionalinių ir regioninių kvalifikacijų sandarų plėtrą. Pirmoje publikacijoje dalyje, remiantis 93 kvalifikacijų sandarų analize, apžvelgiamos kvalifikacijų sandarų įgyvendinimo tendencijos: jų tikslai, pobūdis, įgyvendinimo pažanga, poveikis švietimo reformoms, valdymo struktūros, ryškėjančios naujovės. Antroji dalis skirta mikrokredencialų vietai kvalifikacijų sistemose. Trečioje dalyje iš keturių perspektyvų (asmeninės, įgūdžių strategijos, sertifikavimo / kvalifikacijų perspektyvos, metodologinės perspektyvos) nagrinėjamas neformaliojo švietimo ir savišvietos pripažinimas. Ketvirtoji dalis skirta kvalifikacijų sistemų skaitmenizavimo, o penktoji – ankstesnio mokymosi pripažinimo, patvirtinimo ir akreditavimo skaitmenizavimo temoms.

UNESCO, ETF, Cedefop (2023). Global inventory of national and regional qualifications frameworks 2022, volume I:

thematic chapters:

https://www.cedefop.europa.eu/files/2237_en.pdf

Apie projektą „Europos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimas Lietuvoje“ (EQF in LT)

Projekto tikslas – prisidėti prie Europos kvalifikacijų sandaros įgyvendinimo kritiškai įvertinant ir atnaujinant Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) ir Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) susiejimo ataskaitą.

Projekto įgyvendinimo laikotarpis: 2021-2023 m. (33 mėn.).

Pagrindinės veiklos:

- peržiūrėti ir atnaujinti Lietuvos kvalifikacijų sandaros (LTKS) ir Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) susiejimo ataskaitą;
- paskelbti atnaujintą LTKS ir EKS susiejimo ataskaitą Europass platformoje;
- plėtoti veiklas, siekiant priartinti LTKS ir EKS prie besimokančiųjų, darbuotojų, darbdavių;
- užtikrinti, kad informacija apie kvalifikacijas ir mokymosi rezultatus būtų prieinama ir skelbiama nacionaliniame kvalifikacijų, studijų ir mokymosi programų registre ir Atviroje informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistemoje AIKOS

Projekto metu sukurti [trys informaciniai filmai apie LTKS ir EKS](#), organizuota viešinio kampanija.

Projektą įgyvendino Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras.

Projekto rezultatai: <https://www.kpmc.lt/kpmc/erasmus-programos-projektas-europos-kvalifikaciju-sandaros-igyvendinimas-lietuvoje-egf-in-lt/>

Naudinga informacija:

Lietuvos ir Europos kvalifikacijų sandaros: [Kvalifikacijų sandara | \(kpmc.lt\)](#)

Kvalifikacijos [Nacionaliniame studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre](#)
[Informacija apie kitų šalių nacionalines kvalifikacijų sandaras \(Cedefop\)](#): kvalifikacijų sandarų apžvalga, sandarų ir kvalifikacijų palyginimas.

